

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการแบบมีส่วนร่วมในวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตน้ำดื่มได้ดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

1. ศึกษาสภาพแวดล้อมและบริบทของสถานที่จากการพูดคุยกับคนในหมู่บ้าน
2. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. ทำการสัมภาษณ์ คณะกรรมการบริหารและผู้ถือหุ้นของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตน้ำดื่มในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 4 หมู่บ้าน เพื่อทำความเข้าใจถึงกระบวนการจัดการ รวมไปถึงรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการใช้เครื่องมือคือ แบบสัมภาษณ์
4. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และจากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามหาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จของการจัดการแบบมีส่วนร่วม
5. สอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารและสมาชิกผู้ถือหุ้นของทั้ง 4 หมู่บ้าน ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ โดยใช้เครื่องมือคือ แบบสอบถาม
6. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากคณะกรรมการบริหารและสมาชิกผู้ถือหุ้น พร้อมทั้งจัดทำรูปแบบการจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตน้ำดื่ม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ด้านประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ คณะกรรมการบริหารงานและสมาชิกผู้ถือหุ้นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของหมู่บ้าน 4 หมู่บ้าน มีจำนวนทั้งสิ้น 1,560 คน ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ประสบความสำเร็จในวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่ม และกลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จ

ในวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่ม โดยใช้การดำรงอยู่ของกลุ่มวิสาหกิจเป็นเกณฑ์ในการจำแนกมีจำนวนประชากร ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ประสบความสำเร็จในวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่ม ได้แก่

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่มของหมู่บ้านหนองข้างคีน ตำบลหนองข้างคีน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 218 คน แบ่งออกเป็นคณะกรรมการ จำนวน 7 คน และผู้ถือหุ้น จำนวน 211 คน

2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่มของหมู่บ้านฮ่องกอม่วง ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 126 คน แบ่งออกเป็นคณะกรรมการ จำนวน 14 คน และผู้ถือหุ้น จำนวน 112 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จในวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่ม ได้แก่

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่ม ของหมู่บ้านตลาดหนองข้างคีน ตำบลหนอง-ข้างคีน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 1,087 คน แบ่งออกเป็นคณะกรรมการ จำนวน 18 คน และผู้ถือหุ้น จำนวน 1,087 คน

2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่ม ของหมู่บ้านน้ำโค้ง ตำบลหนองข้างคีน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 129 คน แบ่งออกเป็นคณะกรรมการ จำนวน 9 คน และผู้ถือหุ้น จำนวน 120 คน

ด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้กำหนดโควตาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ประสบความสำเร็จในวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่ม ได้แก่

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่ม ของหมู่บ้านหนองข้างคีน ตำบลหนองข้างคีน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 5 คน โดยแบ่งเป็นคณะกรรมการ จำนวน 3 คน และผู้ถือหุ้น จำนวน 2 คน

2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่ม ของหมู่บ้านฮ่องกอม่วง ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 5 คน โดยแบ่งเป็นคณะกรรมการ จำนวน 3 คน และผู้ถือหุ้น จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จในวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่ม ได้แก่

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่ม ของหมู่บ้านตลาดหนองข้างคีน ตำบลหนองข้างคีน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 5 คน โดยแบ่งเป็นคณะกรรมการ จำนวน 3 คน และผู้ถือหุ้น จำนวน 2 คน

2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่ม ของหมู่บ้านน้ำโค้ง ตำบลหนองข้างคีน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 5 คน โดยแบ่งเป็นคณะกรรมการ จำนวน 3 คน และผู้ถือหุ้น จำนวน 2 คน

การเก็บข้อมูลเชิงเชิงปริมาณ

กลุ่มคณะกรรมการบริหารงานและสมาชิกผู้ถือหุ้นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 318 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากสูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) โดยใช้ค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย N = ขนาดของประชากรทั้งหมด

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

จะได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ

$$n = \frac{1,560}{1 + (1,560)(0.05^2)}$$

$$n = 318.36$$

$$n = 318 \text{ คน}$$

จากนั้นทำการคำนวณคุณสมบัติของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแต่ละแห่ง ได้ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่ม

กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	จำนวน (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ประสบความสำเร็จในวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่ม		
- หมู่บ้านหนองช้างคื่น ตำบลหนองช้างคื่น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน	218	44
- หมู่บ้านฮ่องกอม่วง ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน	126	26
กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จในวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำดื่ม		
- หมู่บ้านตลาดหนองช้างคื่น ตำบลหนองช้างคื่น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน	1,087	222
- หมู่บ้านน้ำโค้ง ตำบลหนองช้างคื่น อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน	129	26
รวม	1,560	318

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. แบบสัมภาษณ์ มีการวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ และแบ่งหัวข้อการสัมภาษณ์ออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงินและบัญชี และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

2. แบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มสมาชิกที่มีต่อการบริการจัดการของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตน้ำดื่ม มีการวัดความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการเลือกตอบ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาการอยู่ในชุมชน ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการของวิสาหกิจชุมชน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แรงจูงใจ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมในการจัดการ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการจัดการของวิสาหกิจชุมชน โดยเป็นข้อคำถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่างๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการศึกษาในพื้นที่และเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ และสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ

2. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นจากหนังสือ ตำรา รายงานวิจัยต่างๆ และข้อมูลจากทางเว็บไซต์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพได้มาจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการบริหารงานและสมาชิกผู้ถือหุ้นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จากนั้นจะทำการวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่และสรุปเนื้อหา โดยใช้การประมวลผลความรู้จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิดต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพรรณนาถึงรูปแบบการจัดการวิสาหกิจชุมชน

2. ข้อมูลเชิงปริมาณได้มาจากการสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารงานและสมาชิกผู้ถือหุ้นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีสถิติที่ใช้ ดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ แล้วสรุปเป็นตารางประกอบการบรรยาย

2.2 ข้อมูลความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการจัดการของวิสาหกิจชุมชน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มที่ 1 (กลุ่มที่ประสบความสำเร็จ) กับกลุ่มที่ 2 (กลุ่มที่ไม่ประสบความสำเร็จ) โดยใช้สถิติ t-test พร้อมแปลความหมายของค่าเฉลี่ย แล้วสรุปเป็นตารางประกอบการบรรยาย

2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดการของวิสาหกิจชุมชน ใช้วิธีการสังเคราะห์ข้อความรวบรวมประเด็นข้อเสนอแนะต่างๆ

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการแบบมีส่วนร่วมในวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตน้ำดื่ม ใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปร โดยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

การให้คะแนนและการแปลความหมาย

ในส่วนของแบบสอบถามประเมินค่าความคิดเห็นในด้านต่างๆ ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการจัดการของวิสาหกิจชุมชน ใช้มาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert's Scale) ที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ และหลักเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยคะแนนดังนี้

ระดับความคิดเห็น	กำหนดค่าคะแนน
มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

โดยค่าเฉลี่ยคะแนนที่ได้นำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็นด้วย
4.51 - 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด
3.51 - 4.50	เห็นด้วยมาก
2.51 - 3.50	เห็นด้วยปานกลาง
1.51 - 2.50	เห็นด้วยน้อย
1.00 - 1.50	เห็นด้วยน้อยที่สุด

